

УНИВЕРЗИТЕТ "Св. КИРИЛ И МЕТОДИЈ" СКОПЈЕ
ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО - ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА

Андон В. Мајхошев

ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА
ЕКОНОМСКО СОЦИЈАЛНИОТ СОВЕТ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ВО ПЕРИОДОТ 1997-2007 ГОДИНА

- магистерски труд -

Скопје, 2008

Република Македонија

Функционирање на Економско социјалниот совет на Република
Македонија во периодот 1997-2007 година

Ментор: Проф. д-р. Лидија Христова
Институт за социолошки и политичко-правни
истражувања-Скопје

Членови на
комисијата: Проф. д-р. Лидија Христова
Институт за социолошки и политичко-правни
истражувања-Скопје

Проф. д-р. Љубица Чонева
Институт за социолошки и политичко-правни
истражувања-Скопје

Проф. д-р. Јорде Јакимовски
Институт за социолошки и политичко-правни
истражувања-Скопје

Датум на одбрана 3.07.2008.

Научна област: Политички науки

Функционирање на Економско социјалниот совет на Република Македонија во периодот 1997-2007 година

Апстракт

Предмет на истражување во трудот е функционирањето на Економско социјалниот совет во Република Македонија во периодот 1997-2007 година.

Поимот Економско социјален совет се однесува на институционална форма која преставува трипартитно советодавно тело кое го сочинуваат преставници на владата, синдикатот и здружението на работодавачи (со учество на експерти), преку кое се одвива социјалниот дијалог и значаен дел од преговарачката функција на социјалните партнери за прашања од економско-социјалната сфера со цел да се обезбеди социјален мир и социјална хармонија, како услов за политичка стабилност на државата.

Во истражувањето анализирани се условите, односно претпоставките од аспект на внатрешни и надворешни влијанија врз ефективното функционирање на Советот. Како позначајни надворешни претпоставки што се анализирани се: постојната правна рамка во државата, репрезентативноста на партнерите, организационо техничките услови, капацитетот на преговарање на партнерите, учеството на независни експерти на седниците на Економско социјалниот совет. Од надворешните претпоставки анализирана е само идеолошката припадност на власта (левица-десница). Работата на Економско социјалниот совет е анализирана особено во периодот од 2003-2008 година, бидејќи само од наведениот период постојат расположиви пишани документи (записници).

Клучни зборови: Економско-социјален совет, трипартизам, социјален дијалог, ефективност, социјален мир, социјален конфликт, социјално партнерство, компромис.

Functioning of the Economic-Social Council of the Republic of Macedonia in the Period between 1997 and 2007

Abstract

This paperwork deals with the functioning of the Economic-Social Council of Macedonia in the period between 1997 and 2007.

This term Economic-Social Council refers to an institution that is a tripartite counseling body including members from the government, trade union and the employers association (represented by experts). Its function is to alleviate social dialogue and promote negotiations about economic-social issues between its social partners in order to provide social peace and harmony, conditions for political stability of the country.

The research pays special attention to possible external influences are: the current legal framework of the country, its partners representativeness, organizational and technical circumstances, negotiation capacity of the partners, and presence of independent experts in the Economic-Social Council conferences. The only external influence researched is the governments ideological background (left/right oriented). Especially the period between 2003 and 2008 is researched, because there is much evidence for it.

Key Words: Economic-Social Council, tripartism, social dialogue, effectiveness, social peace, social conflict, social partnership, compromise.

СОДРЖИНА

Вовед	8
Општ теоретски приод и хипотетско методолошка рамка	11
1. Оправданост на истражувањето	11
2. Предмет и цели на истражувањето	11
3. Теориски основи и појмовно-категоријален апарат	12
4. Теориска елаборација на истражувањето-досегашно третирање на истражувањето.	15
5. Хипотетска рамка на истражувањето	17
6. Методолошки приод на истражувањето.	18
 ПРВ ДЕЛ	
Глава 1. ЕКОНОМСКО СОЦИЈАЛНИОТ СОВЕТ КАКО	
ТРИПАРТИТНО ТЕЛО: ПОИМ, СУШТИНА, НАЧЕЛА И РАЗВОЈ	21
1.1. Поим и суштина на трипартизмот	21
1.2. Начела на индустриските односи	24
1.3. Историски развој на трипартизмот	24
 ВТОР ДЕЛ	
Глава 2. ЕКОНОМСКО СОЦИЈАЛНИТЕ СОВЕТИ ВО ЕВРОПСКИТЕ	
ДРЖАВИ	30
2.1. Економско социјалните совети во некои од државите членки на ЕУ	30
2.2. Трипартизмот во државите од Централна и Источна Европа.	34
2.3. Економско социјалниот совет во поранешните југословенски републики	38
2.4. Значење на Економско социјалниот совет	44
 ТРЕТ ДЕЛ	
Глава 3. ПРАВНА РАМКА НА ЕКОНОМСКО СОЦИЈАЛНИОТ	
СОВЕТ	47
1. Меѓународно правни инструменти	47
3.1. Меѓународно-правни инструменти на МОТ	48
3.2. Меѓународно-правни инструменти на ЕУ	50
3.3. Меѓународно правни инструменти на ООН	51
 ЧЕТВРТ ДЕЛ	
Глава 4. ТРИПАРТИЗМОТ И ФУНКЦИОНИРАЊЕТО НА ЕСС ВО	
МАКЕДОНИЈА	54
1. Правна рамка на трипартизмот во РМ	54
2. Субјекти на социјалниот дијалог во РМ	60
2.1. Влада	60
2.2. Синдикати	61
3. Модели на преставување на синдикатот	66
3.1. Мнозински модел на преставување	66
3.2. Репрезентативен модел на преставување	67
3.3. Репрезентативноста како причина за меѓусиндикален спор	70
4. Работодавачи (бизнис заедница)	74
4.1. Стопански комори	75
4.2. Здруженија на работодавачи	78

4.3. Репрезентативност на здруженијата на работодавачите	81
4.4. Репрезентативноста како причина за спор помеѓу здруженијата на работодавачите	84
5. Економско-социјалниот совет на РМ: аргументи за формирање, цели, функции и надлежности, структура, органи и работни тела, раководење, начин на работа и одлучување	85
5.1. Аргументи за формирање на ЕСС во РМ	85
5.2. Цели, функции и надлежности на Советот	87
5.3. Структура на Советот	89
5.4. Органи и работни тела на Советот	90
I. ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА СОВЕТОТ	94
5.5. Работа на Советот	94
5.6. Одлучување во Советот	95
II. ИСТРАЖУВАЧКИ ДЕЛ	99
6. Функционирање на ЕСС на РМ во периодот 2003-2008: Практична димензија	99
6.1. Анализа на донесените закони во периодот 2003-2008 година кои се релевантни за Синдикатот со табеларен преглед по години	100
6.2. Организационо-технички претпоставки	104
6.3. Преговарачки капацитет на социјалните партнери	105
6.4. Независни експерти	111
6.5. Усогласување и имплементирање на усогласените ставови	112
6.6. Анализа на функционирањето на ЕСС од аспект на идеолошка припадност на Владата	113
ПЕТТИ ДЕЛ	
ГЛАВА 5: РЕФОРМИ НА ЕКОНОМСКО СОЦИЈАЛНИОТ СОВЕТ ВО РМ	119
ШЕСТИ ДЕЛ	
ГЛАВА 6. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	123
6.1. Заклучоци	123
6.2. Препораки	125
БИБЛИОГРАФИЈА	

ДЕЛ ШЕСТИ

Глава 6.

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

6.1. Заклучоци

Заклучоците за функционирање на ЕСС во наведениот период изведени се врз основа на анализа на содржината на записниците и спроведеното истражувања по пат на интервју. По обработката и спроведената анализа на записниците, од една страна, и анализа на ставовите на интервјуираните лица, од друга страна, ^{се утврдуваат} следните Заклучоци:

1. Функционирањето на ЕСС би можело да се подели на два периоди. Во периодот 1997-2002 година седниците на Советот се свикувале ад хок и многу ретко и од овој период немаме пишани документи. Во периодот 2003-2008 Советот функционираше редовно при што одржал вкупно 25 седници на кои биле поставени 95 точки на дневен ред. Она што е особено значајно е дека сите релевантни законски проекти од економско социјалната сфера биле на дневен ред на седниците на Советот што претставува значајна претпоставка за неговото успешно функционирање;
2. Постојната правна рамка во РМ ги задоволува општите критериуми за функционирање на трипартитните тела, оттука и на ЕСС. Сепак, основен проблем е што во него не се утврдени прецизни критериуми за условите за добивање на репрезентативен статус на синдикатите и работодавачите;
3. Цензусот за добивање на репрезентативен статус на синдикатите и организациите на работодавачите е премногу